

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Навчальний посібник містить значну кількість вправ до читання ієрогліфічних текстів. Тут викладач може вибрати власну модель роботи зі студентами. Частково тестові завдання можна використовувати для роботи в аудиторії, але ми рекомендуємо запропонувати їх для самостійного виконання з подальшим обговоренням результатів в аудиторії.

Залежно від дидактичних цілей і кількості навчальних аудиторних годин та годин самостійного навчання, викладач може самостійно визначити навчальні пріоритети. Наприклад, під час аудиторного заняття з ієрогліфіки можна виконати роботу з ієрогліфічним словником, а вправи з правопису запропонувати для самостійного виконання з подальшою перевіркою.

Починаючи працювати з навчальним посібником, варто ознайомити студентів із загальною інформацією про систему письма в японській мові. Наприклад, потрібно зазначити, що нормативною системою японського письма є *«кандзі-кана-мадзірібун»*. Це система, що передбачає одночасне вживання логографічних (ідеографічних) *ієрогліфів* та фонетичної абетки *«кана»* у двох її варіантах – *«хірагана»* та *«катакана»*. Для вивчення японської мови важливим є знання усіх складових цієї системи та вміння правильно підбирати засоби запису, оскільки сфери використання цих складових різняться між собою. Особливість *«кандзі-кана-мадзірібуну»* полягає в тому, що ієрогліфами пишуться корені слів та словосполучень, а граматичні закінчення та службові слова – *«канюю»*. Вживання *«кани»* має свої особливості. За кожним її варіантом закріпилися відповідні сфери обслуговування. *«Хірагана»* обслуговує всі традиційно японські слова – ямакотокотаба (питома японська лексика) та канго (китаїзми). *«Катакана»* вживається для написання всіх гайрайго – нових запозичень з іноземних (крім китайської) мов та транслітерації іноземних власних назв.

Навчальний посібник передбачає, що до знайомства з ієрогліфами (*«кандзі»*) студент повинен досконало опанувати обидва варіанти *«кани»* (*«хірагану»* і *«катакану»*) та бути спроможним вільно читати тексти канюю для подальшого запису різних читань ієрогліфа, оскільки японські читання ієрогліфа в навчальних цілях прийнято записувати хіраганю, а китайські – катаканюю.

Знайомство з *«кандзі»* та з ієрогліфічним письмом загалом для українського студента є тяжким етапом у вивченні японської мови, адже в свідомості студента повинні почати вибудовуватися зовсім нові для нього зв'язки між письмом та значенням, чого не відбувається під час письма та читання буквеним письмом.

Як зазначає у своєму словнику *«Дзюйюо кандзі»* перекладач та японіст-дослідник М. С. Федоришин, *«Слово «кандзі» 漢字*, що українською мовою перекладають як *«ієрогліф»*, складається з двох знаків – *кан 漢*, що означає Китай (за назвою династії Хань 漢, 206 р. до н. е. – 221 р. н. е.) та *дзі 字* – письмовий знак. Отже, кандзі – це китайські письмена. До Японії вони потрапили через Корею у першій половині першого тисячоліття нашої ери, коли японці ще не

мали власного письма. Спочатку японці користувалися китайською мовою приблизно так, як колись європейці латиною, тобто вивчали китайську мову та письмові джерела і власні офіційні записи вели китайською мовою. Тож, звісно, освічені люди знали, як звучать записані ієрогліфами китайські слова. Для позначення на письмі поняття «звук» вживають ієрогліф 音, що китайською читається «інь», корейською – «им», а в японізованому читанні – «он». Кожен кандзі в японській мові має «он», що етимологічно є трансформованою під впливом японської фонетичної системи вимовою відповідного давньокитайського слова/морфеми. Таке читання кандзі називають «онним». А ще в японській мові ієрогліфи мають так зване «кунне» читання. Кун – це питоме японське слово, «прив’язане» до відповідного кандзі з аналогічним значенням. Наприклад, кандзі 山 «гора» (китайською «шань») має он «сан» та кун «яма». У слові 遊山 юусан (прогулянка в гори) обидва кандзі читаються по-онному, а в слові 山道 ямаміці (гірська дорога) – по-кунному» [1, с. П].

В сучасній Японії існує поняття «Дзьоойоо кандзі хьоо» (常用漢字表) – це «список ієрогліфів для загального вжитку». Він містить 2136 ієрогліфів і був затверджений урядом Японії у 2010 році як загальноосвітній стандарт.

Перехід від абетки до ієрогліфіки потребує значних зусиль та часу для їх вивчення, яке передбачає численне прописування ієрогліфа, на що у посібнику і робиться особливий акцент. Для покращення запам’ятовування ієрогліфів студентам запропоновано використовувати програму Memrise <https://www.memrise.com/>.